

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 673/2023-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Mišlinom, Južná trieda 9, Košice, proti postupu Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-6S/124/2019 (pôvodne vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 6S/124/2019) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-6S/124/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **500 eur**, ktoré **j e** Správny súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Správny súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu v konaní pôvodne vedenom

pod sp. zn. 6S/124/2019 a aktuálne vedenom na správnom súde pod sp. zn. KE-6S/124/2019. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vyslovil príkaz konať a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 673/2023-20 z 19. decembra 2023 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

3. Z ústavnej sťažnosti, priložených príloh a zo súdneho spisu vyplynulo, že sťažovateľ podal 24. júla 2019 na krajskom súde žalobu o preskúmanie zákonnosti opatrenia Okresného úradu Košice (ďalej len „žalovaný“) zo 4. júla 2019, ktorým bol dotknutým reštituentom priznaný ich reštitučný nárok na pozemok umiestnený v záhradkárskej osade. Sťažovateľ je užívateľom záhrady a vlastníkom legálne postavenej chatky nachádzajúcich sa na dotknutom pozemku. Následne podal sťažovateľ 19. augusta 2019 návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktorý krajský súd zamietol 12. marca 2020. V marci 2020 požiadali dve fyzické osoby o priznanie postavenia účastníkov konania, 13. októbra 2020 sťažovateľ podal opätovný návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, 18. januára 2021 krajský súd rozhodol o nepribratí fyzických osôb ako účastníkov do konania, proti čomu podali 23. februára 2021 kasačnú sťažnosť, 3. septembra 2021 bol súdny spis predložený Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky. O kasačnej sťažnosti rozhodol najvyšší správny súd 13. apríla 2022 tak, že ju zamietol. V auguste 2022 bolo nariadené verejné vyhlásenie rozhodnutia na 13. október 2022, z dôvodu zmien v organizácii práce, ako aj z dôvodu presunu agendy správne mu súdu bola vec sťažovateľa rozhodnutá 31. októbra 2023, rozsudok bol sťažovateľovi zaslaný 30. novembra 2023.

4. Sťažovateľ je toho názoru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ním označených základných práv, krajský súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o jeho v poradí druhom návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, dĺžka rozhodovania o tomto návrhu, ako aj celková dĺžka napadnutého konania nie sú primerané, krajský súd vo veci nepostupoval hospodárne a rýchlo. Vec podľa sťažovateľa nie je právne ani fakticky zložitá, sťažovateľ svojím správaním neprispel k vzniku zbytočných priet'ahov, krajský súd postupoval v jeho veci nesústredene a neefektívne a jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Prejednávaná vec je pre sťažovateľa významnou, keďže podľa jeho názoru sú mu uložené povinnosti na základe nulitného rozhodnutia žalovaného. S ohľadom na uvedené, ako aj na priebeh napadnutého konania požaduje sťažovateľ finančné zadost'učinenie vo výške 3 500 eur. Sťažovateľ podal sťažnosť na priet'ahy v konaní aj predsedníčke krajského súdu, ktorá mu prípisom z 2. novembra 2020 oznámila, že vzhľadom na to, že účastníci konania nežiadali nariadenie pojednávania, možno predpokladať ukončenie konania do 31. decembra 2020.

II.

Vyjadrenie správne ho súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie správne ho súdu:

5. Správny súd, ktorý od 1. júna 2023 prebral kompletnú spisovú agendu týkajúcu sa správne ho súdnicstva aj vrátane vecí zaradených v registri „S“ Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu

v Prešove, poukázal na priebeh doterajšieho konania, ktoré začalo pred krajským súdom, poukázal na technické a organizačné problémy spojené s prevzatím uvedenej agendy a uzavrel, že v dôsledku postupu správneho súdu nedošlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní.

II.2. Replika s'ťažovateľa:

6. S'ťažovateľ zotrval na dôvodoch podanej ústavnej s'ťažnosti, zároveň poukázal na prechod práv a povinností z krajských súdov na správne súdy, čím došlo aj k prechodu zodpovednosti za priet'ahy spôsobené krajskými súdmi pri prejednávaní správnych žalôb.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou s'ťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Podstata námietok s'ťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní, resp. o neefektívnej činnosti krajského súdu v napadnutom konaní o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného o pridelení reštitučného nároku dotknutým osobám, ktoré bez ospravedlniteľných dôvodov trvá neprimerane dlho.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

11. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci patrí konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia do bežnej praxe správneho súdu, nenáročnosť veci indikuje aj jej promptné vybavenie po prevzatí veci správnym súdom, vo veci nebolo potrebné nariaďovať ani pojednávanie.

12. Povaha veci z hľadiska jej významu pre s'ťažovateľa si nevyžaduje osobitný, resp. výnimočný prístup súdu z hľadiska rýchlosti jeho rozhodovania. Pre s'ťažovateľa má výsledok konania nepochybne význam, avšak nejde o typ konania obzvlášť zasahujúci do jeho osobnej sféry (rodinné veci, pracovnoprávne spory, veci týkajúce sa osobného statusu s'ťažovateľa a pod.).

13. V správaní sťažovateľa ústavný súd neidentifikoval žiadne konanie, ktorým by prispel k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

14. Z hľadiska činnosti súdu je potrebné uviesť, že napadnuté konanie začalo na krajskom súde podaním žaloby 24. júla 2019, na dĺžku konania mali vplyv aj návrhy tretích osôb na vstup do konania, nimi podaná kasačná sťažnosť a žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, o ktorých kasačný súd rozhodol 13. apríla 2022. Krajský súd 1. augusta 2022 nariadil verejné vyhlásenie rozhodnutia na 13. október 2022, ktoré sa z dôvodu organizácie práce v senáte 6S neuskutočnilo, rozsudok vo veci vyhlásil až správny súd, a to 31. októbra 2023. Okrem toho sťažovateľ podal 13. októbra 2020 opakovaný návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, o ktorom mal konajúci súd rozhodnúť v lehote 30 dní od doručenia vyjadrenia žalovaného podľa § 187 ods. 3 Správneho súdneho poriadku. O návrhu bolo rozhodnuté až v rámci meritórneho rozhodnutia o tri roky neskôr. Predsedníčka krajského súdu sa vyjadrila, že ukončenie konania možno očakávať do konca roka 2020. V dôsledku nečinnosti krajského súdu sa napadnuté konanie predĺžilo najmenej o jeden rok bez ospravedlniteľného dôvodu. Ani zmeny v organizácii práce, resp. prijatie opatrení na účely zrýchlenia súdnych konaní nezabavujú štát zodpovednosti za zabezpečenie splnenia záväzku v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (porov. vec Bara a Kola proti Albánsku, č. 43391/18 a 17766/192021, rozhodnutie z 12. 10. 2021, § 68 – § 71, resp. Fisanotti proti Taliansku, č. 32305/96, rozhodnutie z 23. 4. 1998, § 22).

15. Počas konania o správnej žalobe sťažovateľa došlo k zriadeniu správneho súdu, na ktorý prešiel výkon správneho súdnictva z krajského súdu [porov. § 493b a § 493c písm. a) Správneho súdneho poriadku]. V napadnutom konaní tak po 1. júni 2023 bol oprávnený a povinný konať správny súd ako právny nástupca krajského súdu.

16. Vzhľadom na nedostatky v postupe krajského súdu, ako aj na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré trvalo viac ako 4 roky, možno urobiť záver, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže správny súd je univerzálnym nástupcom krajského súdu v napadnutom konaní, bol označený za porušovateľa dotknutých práv (výrok 1).

17. Vec sťažovateľa už je právoplatne ukončená, rozsudok mu bol doručený 30. novembra 2023, preto ústavný súd nevyhovел návrhu na uloženie príkazu konať v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy (výrok 4).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

19. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred krajským súdom začalo v roku 2019, konanie bolo právoplatne ukončené až v novembri 2023, pričom bolo zrejmé, že rozhodnutie o veci samej bolo

možné prijať už v októbri 2022, preto primeraným je v okolnostiach prejednávanej veci priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur. Priznané primerané finančné zadosťučinenie je správny súd povinný uhradiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde (výrok 2). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 4).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 442,38 eur. Pri výpočte nároku na náhradu trov konania bol ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý si výšku náhrady trov konania uplatnil za dva úkony právnej služby.

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal aj z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu činí sumu 442,38 eur.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu